

**ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในเขต
หมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย**

**Cost and Return on Rice RD15 Farming by the Farmers in Pong Srinakron
Village, Rong Chang Sub-district, Pa Daet District, Chiang Rai Province**

พิรณันท์ ยาวิชัย จุฑามาศ วงษ์แก้ว จูติมา ทรงคำ และ ชีรลักษ์ณ์ สัจจะวาที*

สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยพายัพ

ถนนซูเปอร์ไฮเวย์เชียงใหม่-ลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50000

*Email : theeralak@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาต้นทุนจากการลงทุนปลูกข้าวพันธุ์ กข15 และผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย มีขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 74 ครัวเรือน การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ที่มีพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น ประเภทการสุ่มแบบบังเอิญ โดยเก็บข้อมูลของฤดูกาลเพาะปลูกระหว่างเดือนกรกฎาคม – พฤศจิกายน 2558 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติเชิงอนุมานด้วยวิธี Paired Sample t-test

ผลการศึกษาพบว่า การปลูกข้าวพันธุ์ กข15 มีต้นทุนรวมเฉลี่ย 4,420.25 บาท/ไร่ มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 2,766.80 บาท/ไร่ อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายร้อยละ 53.88 ต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ ต้นทุนค่าวัสดุไร่ร้อยละ 10.77 ต้นทุนค่าแรงงานร้อยละ 15.38 และต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตร้อยละ 73.85 ของต้นทุนรวมทั้งหมด การทดสอบสมมติฐานทางเดียวข้างมาก พบว่า ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวสูงกว่าต้นทุนจากการปลูกข้าวของเกษตรกร ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

คำสำคัญ: ต้นทุน ผลตอบแทน ข้าว กข15

Abstract

This research aimed to study cost and return on rice RD15 farming by the farmers in Pong Srinakron village, Rong Chang Sub-district, Pa Daet District, Chiang Rai Province. Data were collected from 74 agriculturalists who farmed more than 1 Rai (unit of area equal to 1,600 square meters) by interviewing with questionnaires. Non-Probability Sampling was applied in this research and Probability sampling using Accidental sampling method was employed to be collecting method. Data during growing season, July – November 2015, were computed. Frequency, mean and percentage were used as statistical analysis and the Paired Sample t-test was used to test hypothesis.

Results of cost and return indicated that total average cost was 4,420.25 baht per rai. Gross profit margin is 2,766.80 Baht per Rai. Net profit margin was 53.88 %. Three types of cost found that material coast was 10.77 %. Direct labor cost was 15.38 % and manufacturing overhead cost was 73.85%. Results of hypothesis analysis found that return on Thai rice RD15 Farming was higher than cost at the significant level of 0.05.

Keywords: Cost, Return, Rice RD15

บทนำ

แม้ว่าเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศไทยมีแนวโน้มจะขยายตัวสูงขึ้นแต่ความเป็นอยู่ของเกษตรกรในประเทศไทยยังคงมีฐานะที่ยากจน มานพ ชัยบัวคำ (2559 : สัมภาษณ์) กำนันหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย กล่าวว่า ประชากรส่วนใหญ่ของหมู่บ้านแห่งนี้ มีอาชีพเกษตร และใช้เวลาว่างจากฤดูกาลทำเกษตรมาทำอาชีพเสริมได้แก่ การนำเศษผ้าที่เหลือใช้มาทำเป็นผ้าเช็ดมือ ผ้าเช็ดเท้า การนำยางรถยนต์ที่ไม่ใช้แล้วมาทำเป็นกระถางปลูกพืชผักสวนครัว กระป๋องอลูมิเนียมที่ใช้แล้วมาประดิษฐ์เป็นของใช้ต่างๆ และการทำหัตถกรรมจักสานทำไม้กวาด ตะกร้า เป็นต้น

ประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านโป่งศรีนครมีจำนวน 90 ครัวเรือน โดยแต่ละครัวเรือนนิยมปลูกข้าวพันธุ์ กข15 และบางครัวเรือนอาจจะให้ผู้อื่นเข้ามาเช่าพื้นที่เพาะปลูกข้าว แต่เกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนครทำนาได้เพียงปีละ 1 ครั้งเนื่องจากหากทำนาในช่วงนอกฤดูอาจเกิดปัญหาเรื่องน้ำไม่เพียงพอ

การเพาะปลูกข้าวพันธุ์ กข15 มีค่าใช้จ่ายหลายประเภทมาเกี่ยวข้องเช่น ค่าปุ๋ยเคมี ค่าปุ๋ยหมักชีวภาพ ค่ายากำจัดวัชพืชและศัตรูพืช เป็นต้น นอกจากนั้นแล้ว เกษตรกรบางรายอาจจะจ้างรถเก็บเกี่ยวหรือเครื่องจักรแทนแรงงานคนในการเก็บเกี่ยวข้าว จึงส่งผลกระทบต่อต้นทุนการปลูกข้าวที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (มานพ ชัยบัวคำ, 2559: สัมภาษณ์) ทั้งนี้ จากการสังเกตและสัมภาษณ์กำนันและเกษตรกรบางรายที่อยู่ในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกษตรกรมีความกังวล เกี่ยวกับ ค่าเช่าเครื่องจักรเก็บเกี่ยวข้าวมีราคาแพงขึ้น การขาดแคลนน้ำ ค่าจ้างแรงงานที่มีราคาสูงขึ้น ค่าน้ำมันที่มีราคาสูงขึ้น

จะเห็นได้ว่าปัญหาดังกล่าว อาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนในการปลูกข้าวของเกษตรกร ดังนั้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้นำข้อมูลจากการวิจัยไปหาแนวทางในการลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น ซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่สูงสุด ที่จะนำไปสู่คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาต้นทุนในการลงทุนปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาผลตอบแทนการลงทุนปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

บททวนวรรณกรรม

แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดการวิจัย ที่จะนำมาทบทวนในส่วนนี้มีดังนี้

ทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน

ดวงมณี โกมารทัต (2554) อธิบายว่าต้นทุนต่างๆที่เกิดขึ้นจะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำต้นทุนไปใช้ เช่น การจำแนกต้นทุนตามส่วนประกอบ การจำแนกต้นทุนตาม

ความสัมพันธ์กับระดับกิจกรรม เป็นต้น ส่วนสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2544) และกิ่งกนก พิทยานุคุณ และคณะ (2548) กล่าวว่า ต้นทุน หมายถึง รายจ่ายที่จ่ายไปทั้งที่เป็นจำนวนเงินและไม่เป็นจำนวนเงิน เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการอันเกิดจากการผลิตหรือซื้อมาเพื่อนำไปจำหน่าย กิ่งกนก พิทยานุคุณ และคณะ (2548) ได้จำแนกต้นทุนตามลักษณะไว้ ดังนี้

1) วัตถุดิบ (Materials)

วัตถุดิบ หมายถึง ส่วนประกอบสำคัญของการผลิตสินค้าซึ่งต้นทุนที่เกี่ยวกับการใช้วัตถุดิบในการผลิตสินค้าแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

วัตถุดิบทางตรง หมายถึง วัตถุดิบซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญในการผลิตสินค้าให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปและสามารถวัดจำนวนหรือมูลค่าของการผลิตสินค้าสำเร็จรูปแต่ละหน่วยได้ชัดเจน

วัตถุดิบทางอ้อม หมายถึง วัตถุดิบต่างๆ ที่จำเป็นต่อการผลิตสินค้าแต่ไม่ใช่วัตถุดิบหลัก

2) ค่าแรงงาน (Labor)

ค่าแรงงาน หมายถึง ค่าจ้างหรือผลตอบแทนจากการทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

ค่าแรงงานทางตรง หมายถึง จำนวนเงินค่าแรงที่กิจการจ่ายให้แก่คนงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการแปลงสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป

ค่าแรงงานทางอ้อม หมายถึง ค่าจ้างหรือค่าแรงที่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงในการแปลงสภาพวัตถุดิบให้อยู่ในรูปของสินค้าสำเร็จรูปแต่เป็นแรงงานที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการผลิต

3) ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing Overhead)

ค่าใช้จ่ายการผลิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่จำเป็นในการผลิตสินค้าแต่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแปลงสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปและรวมไปถึงค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นในการผลิตสินค้า

ทฤษฎีเกี่ยวกับผลตอบแทน

ศศิวิมล มีอำพล (2550) และ กิ่งกนก พิทยานุคุณ และคณะ (2548) กล่าวว่า การศึกษาเกี่ยวกับผลตอบแทน สามารถใช้วิธีการวิเคราะห์ผลตอบแทนได้หลายวิธี วิธีที่นิยมใช้ เช่น อัตรากำไรต่อต้นทุน อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย เป็นต้น ทั้งนี้ ดวงมณี โกมารทัต (2554) อธิบายว่า การศึกษาเกี่ยวกับผลตอบแทนสามารถใช้วิธีการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากความสามารถในการหากำไร (Profitability Ratio) มาอธิบาย ซึ่งมีอัตราส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรจากผลการดำเนินงาน

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตรากำไรสุทธิ เป็นต้น ในที่นี้ จะได้นำอัตราส่วนที่นิยมใช้มาแสดง ดังนี้

อัตรากำไรสุทธิ หมายถึง ความสามารถในการทำกำไรสุทธิจากรายได้หรือยอดขายทั้งหมด ซึ่งมีวิธีการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ} = (\text{กำไรสุทธิ} / \text{ยอดขายสุทธิ}) \times 100$$

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกข้าวในเขตภาคเหนือของไทย สามารถสรุปได้ ดังนี้

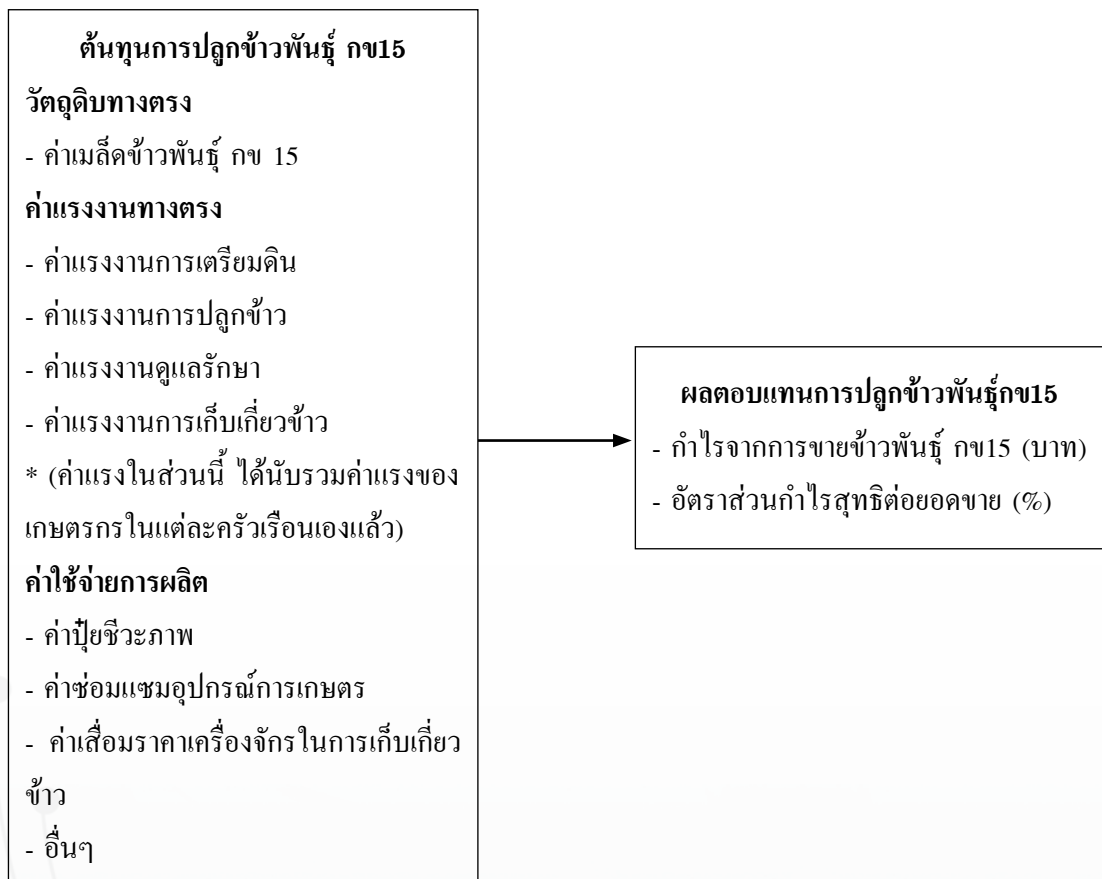
วันธนา สาธุสิทธิ์ (2553) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนเชิงเปรียบเทียบของการปลูกข้าวโดยใช้สารเคมีและสารชีวภาพของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว โดยใช้ข้อมูลปี 2552-2553 ที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในตำบลไร่ฮ้อย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 125 ราย ผลการศึกษพบว่าเกษตรกรใช้ต้นทุนการปลูกข้าวโดยใช้สารเคมีมีต้นทุนรวมเฉลี่ยทั้งหมด ไร่ละ 7,450 บาท และต้นทุนการปลูกข้าวโดยใช้สารชีวภาพมีต้นทุนรวมเฉลี่ยทั้งหมด ไร่ละ 4,600 บาท ผลผลิตต่อไร่ของการปลูกข้าวโดยใช้สารเคมี 70 ถัง/ไร่ ขายได้กิโลกรัมละ 8.40 บาท ดังนั้นเกษตรกรขาดทุนสุทธิไร่ละ 1,990 บาท ส่วนผลผลิตต่อไร่ของการปลูกข้าวโดยใช้สารชีวภาพ 60 ถัง/ไร่ ขายได้กิโลกรัมละ 10 บาท ดังนั้นเกษตรกรมีกำไรสุทธิไร่ละ 1,400 บาท ซึ่งสาเหตุของการขาดทุนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโดยใช้สารเคมีเกิดจากเกษตรกรมีการใช้แรงงานคนในครัวเรือนมากทำให้ต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงินสูงแต่เมื่อคิดรายรับที่เป็นตัวเงินสดเกษตรกรที่ปลูกข้าวโดยใช้สารเคมี มีรายรับจากการขายข้าวไร่ละ 5,460 บาท เกษตรกรที่ปลูกข้าวโดยใช้สารชีวภาพจึงมีรายรับจากการขายข้าวไร่ละ 6,000 บาทตามลำดับ

ส่วน สุขใจ ตอนปัญญา (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกข้าวของเกษตรกรหมู่ 5 ตำบลหัวดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยสอบถามข้อมูลจากเกษตรกรรายย่อยที่มีขนาดพื้นที่การปลูกข้าว 10-30 ไร่ จำนวน 10 คน โดยเก็บข้อมูลสำหรับช่วงเวลาการเพาะปลูกเดือนมิถุนายน - กันยายน 2554 พบว่า มีต้นทุนรวมเฉลี่ย 5,083.27 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 614 บาทต่อไร่ อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุน 12.08% อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย 10.40% อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนเท่ากับ 9.16% อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ เท่ากับ 34.80% และมีจุดคุ้มทุนอยู่ที่ 0.55 ต้น การปลูกข้าวประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญได้แก่ ต้นทุนค่าวัตถุดิบร้อยละ 13 ต้นทุนค่าแรงงานร้อยละ 24 และต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตร้อยละ 63 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว มีความคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ

ทรงศักดิ์ ปาใจ และคณะ (2559) ได้ศึกษาการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวหอมมะลิ 105 ของเกษตรกรหมู่ที่ 6 ตำบลคือเวียง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ที่มีจำนวนประชากรที่ปลูกข้าวหอมมะลิ 105 จำนวน 108 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 85 คน ผลการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทน พบว่ามีต้นทุนรวมเฉลี่ย 6,571.29 บาท/ไร่ มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 3,123.12 บาท/ไร่ อัตรากำไรต่อต้นทุนร้อยละ 56.87 อัตรากำไรต่อยอดขายร้อยละ 43.13 ต้นทุนการปลูกข้าวประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ ต้นทุนค่าวัตถุดิบร้อยละ 6.09 ต้นทุนค่าแรงงานร้อยละ 34.24 และต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตร้อยละ 59.67

กรอบแนวคิดของงานวิจัย กรอบแนวคิดของงานวิจัยฉบับนี้ สามารถสรุปได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของงานวิจัย

เนื่องจากเกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย โดยทั่วไปสามารถทำนาได้เพียงปีละ 1 ครั้ง ประกอบกับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการทำนามีจำนวนที่สูง และเกษตรกรมีรายได้น้อย (มานพ ชัยบัวคำ, 2559: สัมภาษณ์) ดังนั้นสมมติฐานว่างและสมมติฐานแย้งของงานวิจัยนี้ จึงสรุปได้ ดังนี้

H_0 = ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 น้อยกว่าหรือเท่ากับต้นทุนจากการปลูกพันธุ์ กข15

H_A = ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 สูงกว่าต้นทุนจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15

กำหนดให้ u_1 = ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกร

u_2 = ต้นทุนจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกร

สมมติฐานว่าง : $H_0 = u_1 - u_2 \leq 0$

สมมติฐานแย้ง : $H_A = u_1 - u_2 > 0$

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สนใจ ศึกษา แล้วนำมาเขียนอธิบายข้อเท็จจริงในลักษณะที่เรียกว่า “การศึกษาสำรวจ” (Survey Studies) โดยวิธีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่ประชากรที่ปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีทั้งหมด 90 ครัวเรือน (มานพ ชัยบัวคำ, 2559: สัมภาษณ์)

วิธีการสุ่มตัวอย่างและเครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูล

วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ประเภทการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการเก็บข้อมูล

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดกลุ่มตัวอย่าง เกษตรกรที่ปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนครตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีทั้งหมด 90 ครัวเรือน ทั้งนี้ โดยจะได้เก็บข้อมูลครัวเรือนละ 1 ราย เนื่องจากสมาชิกของแต่ละครัวเรือนจะทำนาในพื้นที่ดินของครอบครัวตนเอง (มานพ ชัยบัวคำ, 2559: สัมภาษณ์) การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีคำนวณจากสูตร Taro Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 74 ครัวเรือน โดยเก็บข้อมูลครัวเรือนละ 1 ราย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้อธิบายลักษณะข้อมูลที่รวบรวม ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ วิธีการทดสอบสมมติฐานใช้การทดสอบโดยใช้วิธี Paired Sample t-test

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย มีผลการค้นพบแยกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์ กข15

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย พบว่า เกษตรกรจะเพาะปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ในฤดูฝน ก็จะเริ่มทำการเพาะปลูกในเดือน กรกฎาคม และเก็บเกี่ยวในเดือนพฤศจิกายน ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์ กข15 มีดังนี้

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ที่เป็นตัวแทนของครัวเรือนเพื่อตอบแบบสอบถาม จำนวน 74 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 75.33 มีอายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75.68 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 85.14 ใช้แหล่งเงินทุนส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 63.51 มีพื้นที่เพาะปลูกเป็นของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 90.54 โดยส่วนใหญ่จะเพาะปลูกโดยการหว่าน คิดเป็นร้อยละ 66.21 เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้น้ำบาดาลในการเพาะปลูกเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 25.68 ดังแสดงผลในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงความถี่และร้อยละของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์ กข15

ตัวแปร		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	55	74.33
	หญิง	19	25.67
ช่วงอายุ	น้อยกว่า 30 ปี	1	1.35
	31-40 ปี	1	1.35
	41-50 ปี	16	21.62
	มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	56	75.68
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	63	85.74
	มัธยมศึกษา	10	13.51
	สูงกว่าปริญญาตรี	1	1.35
แหล่งเงินทุน	เงินทุนส่วนตัว	47	63.51
	เงินทุนส่วนตัวและกู้ยืม	13	17.57
	กู้ยืม	14	18.92
กรรมสิทธิ์พื้นที่เพาะปลูก	เจ้าของที่ดิน	67	90.54
	เช่าที่ดิน	4	5.41
	เจ้าของที่ดินร่วมเช่าที่ดิน	3	4.05
แหล่งน้ำที่ใช้	น้ำฝน	14	18.92
	น้ำบาดาล	19	25.68
	น้ำประปา	1	1.35
	น้ำชลประทาน	14	18.92
	น้ำฝนและน้ำชลประทาน	18	24.32
	น้ำฝนและน้ำบาดาล	2	2.70
	น้ำบาดาลและน้ำชลประทาน	4	5.41
	น้ำฝน น้ำบาดาล และน้ำชลประทาน	2	2.70
วิธีการเพาะปลูก	การหว่าน	49	66.21
	การปลูก	15	20.28
	ใช้เครื่องปลูก	3	4.05
	หว่านและปัก	3	4.05
	หว่านและปลูก	4	5.41

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนของการปลูกข้าวพันธุ์ กข15

ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์ กข15 เป็นการจำแนกต้นทุนตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต มีรายละเอียดโดยสรุปดังแสดงในตารางที่ 2 ทั้งนี้ ผลของจำนวนต้นทุนและผลตอบแทนที่แสดงในตารางที่ 2 - 5 เป็นต้นทุนและผลตอบแทนเกิดขึ้นในช่วงเวลาการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 เดือน กรกฎาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 จำนวนพื้นที่การเพาะปลูก 1,911 ไร่ (เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านจำนวนหน้าของบทความ ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำรายละเอียดของการคำนวณต้นทุนชนิดต่างๆ มาแสดงในที่นี้ ผู้ที่สนใจสามารถดูข้อมูลเพิ่มเติมได้จากคณะผู้วิจัยโดยตรง)

ตารางที่ 2 ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ซึ่งเป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 เดือนกรกฎาคม-พฤศจิกายน พ.ศ.2558 จำนวนพื้นที่เพาะปลูก 1,911 ไร่

ต้นทุนของการปลูกข้าวพันธุ์ กข15	ข้าวพันธุ์ กข15		
	จำนวนเงินรวม (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่ (บาท/ไร่)	ร้อยละ
วัตถุดิบทางตรง	909,800	476.09	10.77
ค่าแรงงานทางตรง			
- ค่าแรงงานในการเตรียมดิน	1,045,850	547.28	12.38
- ค่าแรงงานในการปลูก	118,500	132.73	3.00
รวมค่าแรงงานทางตรง	1,164,350	680.01	15.38
ค่าใช้จ่ายในการผลิต			
- ค่าปุ๋ย	696,730	364.59	8.25
- ค่ายาปราบวัชพืชและศัตรูพืช	27,660	14.47	0.33
- ค่าเช่าที่ดิน	119,096	937.77	21.22
- ค่าเช่ารถเกี่ยวข้าว	656,650	561.72	12.71
- ค่าเช่าเครื่องสูบน้ำ	88,450	460.68	10.42
- ค่าเช่ารถไถ	437,360	609.14	13.78
- ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	76,191	191.43	4.33
- ค่าเงินกู้ยืม	33,540.83	64.13	1.45
- ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร	107,248.13	60.22	1.36
รวมค่าใช้จ่ายในการผลิต	2,242,926.06	3,264.15	73.85
รวมต้นทุนการผลิต	4,317,076.06	4,420.25	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่าต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์ กข15 เป็นจำนวนเงิน 4,420.25 บาทต่อไร่ ซึ่งประกอบด้วย วัสดุคิบทางตรง เท่ากับ 476.09 บาทต่อไร่ ค่าแรงงานทางตรง เท่ากับ 680.01 บาทต่อไร่ และค่าใช้จ่ายในการผลิต เท่ากับ 3,264.15 บาทต่อไร่ เมื่อพิจารณาเป็น สัดส่วนร้อยละ พบว่า ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายในการ ผลิต คิดเป็นร้อยละ 73.85 รองลงมา คือ ค่าแรงงานทางตรง คิดเป็นร้อยละ 15.38 และวัสดุคิบทางตรง คิดเป็นร้อยละ 10.77

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนของการปลูกข้าวพันธุ์ กข15

ผลตอบแทนของการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ไม่มี สิ้นค้าคงเหลือ จึงทำให้ต้นทุนขายที่แสดงในงบกำไรขาดทุนเท่ากับต้นทุนการผลิต และเกษตรกรไม่มี ค่าใช้จ่ายในการขายเนื่องจากมีพ่อค้ามารับซื้อข้าวเปลือกของเกษตรกรโดยตรง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลผลิตและรายได้จากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ในช่วงเวลาการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 เดือน กรกฎาคม-พฤศจิกายน พ.ศ.2558 จำนวนพื้นที่เพาะปลูก 1,911 ไร่

ผลผลิตจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15	จำนวน
จำนวนผลผลิต (กิโลกรัม)	932,250
ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)	487.84
รายได้จากการจำหน่ายข้าวหอมมะลิ 105	จำนวน
รายได้จากการจำหน่ายผลผลิต (บาท)	9,813,100
รายได้เฉลี่ยต่อไร่ (บาท/ไร่)	5,135.06
ผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)	487.84
รายได้เฉลี่ยต่อกิโลกรัม (บาท/กิโลกรัม)	10.53

จากตารางที่ 3 พบว่าผลผลิตจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 มีปริมาณเท่ากับ 932,250 กิโลกรัม คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย 487.84 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนรายได้จากการจำหน่ายข้าวพันธุ์ กข15 พบว่าเกษตรกร มีรายได้จำนวนเงิน 9,813,100 บาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 5,135.06 บาทต่อไร่ หรือเท่ากับ 10.53 บาทต่อกิโลกรัม

ตารางที่ 4 กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่จากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ในช่วงเวลาการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 เดือน
กรกฎาคม-พฤศจิกายน พ.ศ.2558 จำนวนพื้นที่เพาะปลูก 1,911 ไร่

กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่จากการปลูกข้าว พันธุ์ กข15	จำนวนเงิน (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่ (บาท)
รายได้จากการจำหน่ายผลผลิต	9,813,100	5,135.06
ต้นทุนขาย	4,525,761.80	2,368.27
กำไรขั้นต้น	5,287,338.20	2,766.80
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	0.00	0.00
กำไรสุทธิ	5,287,338.20	2,766.80

จากตารางที่ 4 พบว่ากำไรสุทธิจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 เป็นจำนวนเงิน 5,287,338.20 บาท
คิดเป็นกำไรสุทธิเฉลี่ย 2,766.80 บาทต่อไร่

ตารางที่ 5 อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ในช่วงเวลาการปลูกข้าวพันธุ์ กข15
เดือน กรกฎาคม-พฤศจิกายน พ.ศ.2558 จำนวนพื้นที่เพาะปลูก 1,911 ไร่

อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15	ข้าวพันธุ์ กข15	
	เฉลี่ยต่อไร่ (บาท/ไร่)	ร้อยละ
รายได้จากการจำหน่ายผลผลิต	5,135.06	100
ต้นทุนขาย	2,368.27	46.12
กำไรสุทธิ	2,766.80	53.88

จากตารางที่ 5 พบว่าอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 เท่ากับ 2,766.80 บาท
ต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 53.88

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 6 แสดงผลการเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 โดยการทดสอบ
สมมติฐาน

การเปรียบเทียบ	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	t	df	Sig. (2-tailed)
ต้นทุน - ผลตอบแทน	70,861.60	69,608.94	8,091.87	8.76	73	0.00

เงื่อนไขของการทดสอบสมมติฐานทางเดียว

เงื่อนไขที่ 1: ค่า Sig. (2-Tailed) / 2 ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.05 (พบว่า = $0.00/2 = 0.00$ น้อยกว่า 0.05)

เงื่อนไขที่ 2: $t > 0$ จากผลลัพธ์ ค่า $t = 8.76$

จากตารางที่ 6 พบว่าการทดสอบสมมติฐานผ่านเงื่อนไขทั้ง 2 ข้อ เป็นจริงตามเขตปฏิเสธ H_0 ดังนั้นสรุปได้ว่า ปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_A หมายความว่า ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวสูงกว่าต้นทุนจากการปลูกข้าวของเกษตรกร ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สนใจศึกษาแล้วนำมาเขียนอธิบายข้อเท็จจริงในลักษณะที่เรียกว่า การสำรวจ (Survey Studies) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีทั้งหมด 90 ครัวเรือน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 74 ครัวเรือน โดยเก็บข้อมูลครัวเรือนละ 1 ราย วิธีการสุ่มตัวอย่างซึ่งจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ข้อมูลที่รวบรวมได้จากเกษตรกรได้นำมาคำนวณต้นทุนการผลิตต่อไร่ และอัตราผลตอบแทนต่อยอขาย ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานใช้การทดสอบโดยวิธี Paired Sample t-test สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปพบว่า เกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย จำนวน 74 ราย จะเพาะปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ในฤดูฝน คือจะเริ่มทำการเพาะปลูกในเดือน กรกฎาคม และเกี่ยวเกี่ยวในเดือนพฤศจิกายน

โครงสร้างของต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรงเฉลี่ย 476.09 บาทต่อไร่ ค่าแรงงานทางตรงเฉลี่ย 680.01 บาทต่อไร่ ประกอบด้วย ค่าแรงงานในการเตรียมดิน 547.28 บาทต่อไร่ ค่าแรงงานในการเพาะปลูก 132.73 บาทต่อไร่ สำหรับค่าใช้จ่ายในการผลิตมีเฉลี่ย 3,264.15 บาทต่อไร่ ประกอบด้วย ค่าปุ๋ย 364.59 บาทต่อไร่ ค่ายาปราบวัชพืชและศัตรูพืช 14.47 บาทต่อไร่ ค่าเช่าที่ดิน 937.77 บาทต่อไร่ ค่าเช่ารถเกี่ยวข้าว 561.72 บาทต่อไร่ ค่าเช่าเครื่องสูบน้ำ 460.68 บาท

ต่อไร่ ค่าเช่ารถไถ 609.14 บาทต่อไร่ ค่าวัสดุสิ้นเปลือง 191.43 บาทต่อไร่ ค่าเงินกู้ยืม 64.13 บาทต่อไร่ และค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร 60.22 บาทต่อไร่

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์ กข15 มีต้นทุนการผลิตรวมสูงสุด 3,256.82 บาทต่อไร่ ซึ่งต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต คิดเป็นร้อยละ 73.84 ประกอบด้วย ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบวัชพืชและศัตรูพืช ค่าเช่าที่ดิน ค่าเช่ารถเกี่ยวข้าว ค่าเช่าเครื่องสูบน้ำ ค่าเช่ารถไถ ค่าวัสดุสิ้นเปลือง ค่าเงินกู้ยืม ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร คิดเป็นร้อยละ 8.25 , 0.33 , 21.22 , 12.71 , 10.42 , 13.78 , 4.33 , 1.45 และ 1.36 ตามลำดับ รองลงมาคือค่าแรงงานทางตรง คิดเป็นร้อยละ 15.38 ประกอบด้วย ค่าแรงงานในการเตรียมดิน และค่าแรงงานในการเพาะปลูก คิดเป็นร้อยละ 12.38 และ 3.00 ตามลำดับ

ข้าวพันธุ์ กข15 ในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร มีผลผลิตจำนวน 487.84 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายเท่ากับ 10.53 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 5,135.06 บาทต่อไร่ จะมีกำไรสุทธิเฉลี่ย 2,766.80 บาทต่อไร่ ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับราคาข้าว ณ เดือนพฤศจิกายน 2558 พบว่าสมาคมโรงสีข้าวไทยรับซื้อข้าวเปลือกของข้าว กข15 (ข้าวหอมมะลิ) ในราคา 12.50-13.00 บาทต่อกิโลกรัม (สุรัตน์ โชคประจักษ์ชัด และคณะ, 2560: ออนไลน์) จะเห็นได้ว่า ราคาที่เกษตรกรในพื้นที่วิจัยนี้ได้รับจากการขายข้าวเปลือกให้กับพ่อค้าคนกลางโดยตรง ได้รับที่ราคาเฉลี่ยเพียง 10.53 บาทต่อกิโลกรัม เท่านั้น

ผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย พบว่า อัตราผลตอบแทนต่อเกษตรกรสูงสุดคือ รายได้เฉลี่ย 5,135.06 บาทต่อไร่ ต้นทุนการผลิตรวมเฉลี่ย 2,368.27 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 46.12 ส่งผลให้มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 2,766.80 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 53.88

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าผลตอบแทนจากการปลูกข้าวสูงกว่าต้นทุนจากการปลูกข้าวของเกษตรกร ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

อภิปรายผลการศึกษา

ต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ ต้นทุนค่าวัตถุดิบทางตรง คิดเป็นร้อยละ 10.79 ต้นทุนค่าแรงงานทางตรง คิดเป็นร้อยละ 15.42 และต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต คิดเป็นร้อยละ 73.84 เห็นได้ว่าการลงทุนปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในหมู่บ้านโป่งศรีนคร

ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย มีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการผลิตมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงศักดิ์ ปาใจและคณะ (2559) ที่ศึกษาการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวหอมมะลิ 105 ของเกษตรกรหมู่ที่ 6 ตำบลคือเวียง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ที่พบว่ามีส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตมากที่สุดเช่นกัน เนื่องจากเกษตรกร ในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย มีการเช่าที่ดิน และ การเช่ารถไถ มากทำให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มขึ้น และเมื่อพิจารณาโครงสร้างค่าใช้จ่ายในการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ในปี 2558 จะเห็นได้ว่ามีส่วนในการเช่าที่ดินร้อยละ 21.09 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากที่สุดเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ อาจเนื่องมาจากเกษตรกรต้องการผลผลิตจำนวนที่เพิ่มขึ้นทำให้ต้องมีการเช่าที่ดินเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มากกว่าเดิม ค่าใช้จ่ายรองลงมาคือ ค่าเช่ารถไถ ที่มีสัดส่วนร้อยละ 13.81 เนื่องจากรถไถมีราคาสูง เกษตรกรจึงเลือกที่จะเช่ารถไถในการทำเกษตร

ผลตอบแทนในการลงทุนปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในหมู่บ้านโป่งศรีนคร มีกำไรสุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 2,766.80 บาทต่อไร่ ไม่สอดคล้องกับ สุขใจ ตอนปัญญา (2554) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวของเกษตรกร หมู่ 5 ตำบลห้วยดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ที่พบว่า มีกำไรสุทธิเฉลี่ยเพียง 614 บาทต่อไร่ เมื่อพิจารณา อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายพบว่า เกษตรกรในหมู่บ้านโป่งศรีนครมีอัตรา เท่ากับ ร้อยละ 53.88 ขณะที่การศึกษาของสุขใจ ตอนปัญญา (2554) มีอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายเพียงร้อยละ 10.40

การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 พบว่าผลตอบแทนจากการปลูกข้าวสูงกว่าต้นทุนจากการปลูกข้าว ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของทรงศักดิ์ ปาใจ และคณะ (2559) ที่ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวหอมมะลิ 105 ของเกษตรกรหมู่ที่ 6 ตำบลคือเวียง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ที่พบว่าผลตอบแทนจากการปลูกข้าวสูงกว่าต้นทุนจากการปลูกข้าว ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยในส่วนของต้นทุน ที่ประกอบด้วย วัตถุดิบทรงตรง ค่าแรงงานทางตรง และ ค่าใช้จ่ายในการผลิต พบว่า ต้นทุนวัตถุดิบมีต้นทุนที่ต่ำที่สุดซึ่งเป็นข้อดีของเกษตรกรที่ทำให้มีกำไรมากขึ้นและเกษตรกรควรรักษาระดับต้นทุนไว้
2. จากการวิจัยพบว่าต้นทุนในส่วน of ค่าใช้จ่ายในการผลิตมีส่วนที่สูงดังนั้นเกษตรกรควรลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นลง เช่น ค่าวัสดุสิ้นเปลือง เป็นต้น โดยเกษตรกรอาจขอคำปรึกษาจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาวิธีลดต้นทุนดังกล่าวลง

3. จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรในพื้นที่วิจัยนี้สามารถขายข้าวได้ในราคาเฉลี่ย 10.53 บาทต่อกิโลกรัม หากเกษตรกรนำข้าวไปขายที่โรงสีข้าวที่เป็นสมาชิกของสมาคมโรงสีข้าวไทยจะขายข้าวเปลือกได้ในราคา 12.50-13.00 บาทต่อกิโลกรัม ดังนั้นเกษตรกรควรร่วมมือกันนำข้าวไปขายให้แก่โรงสีข้าวที่เป็นสมาชิกของสมาคมโรงสีข้าวไทยเพื่อจะสามารถขายข้าวได้ในราคาที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม เกษตรกรควรพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายในการขายที่อาจเพิ่มขึ้นนี้ว่าคุ้มค่าเพียงใดด้วย

4. เกษตรกรควรมีการบันทึกค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้งที่มีการเพาะปลูกที่จะทำให้เกิดเกษตรกรได้ทราบต้นทุนที่ลงทุนและผลตอบแทนในการขาย และเกษตรกรควรศึกษาการปลูกข้าวโดยใช้แนวคิดทฤษฎีตามรอยพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชการที่ 9 เพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

5. แม้ผลการวิจัยจะพบว่า การลงทุนปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรมีผลตอบแทนมากกว่าต้นทุนที่จ่ายออกไป พึงสังเกตว่า ผลตอบแทนที่ได้รับนี้ เป็นผลตอบแทนของการปลูกข้าวระหว่างเดือนกรกฎาคม – พฤศจิกายน เท่านั้น ซึ่งเป็นระยะเวลา 5 เดือน หมายความว่า รายได้ที่ได้รับจากการลงทุน 5 เดือนนี้ จะต้องเก็บออมไว้ใช้สำหรับการดำรงชีพไปจนกว่าจะถึงฤดูกาลปลูกข้าวครั้งใหม่ในปีต่อไป หากเกษตรกรไม่สามารถปลูกข้าวนอกฤดูได้ อาจมีปัญหาขาดแคลนค่าครองชีพได้

เนื่องจาก ในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย นอกจากการปลูกข้าวในฤดูกาลผลิตข้าวแล้ว เกษตรกรยังได้ทำพืชผักสวนครัวและหัตถกรรมต่างๆ ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปผู้ที่สนใจทำวิจัยในเขตพื้นที่ดังกล่าว อาจศึกษาเกี่ยวกับการปลูกพืชผักสวนครัวตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ทราบแนวทางในการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของหมู่บ้านแห่งนี้ต่อไป ดังคำกล่าวที่ว่า “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี ประชาชนมีความมั่นคงด้านอาหาร เป็นฐานสร้างรายได้ให้แผ่นดิน” (นาถพงศ์ พัฒนัชนัชัยและคณะ, 2551:1 อ้างถึงในรุ่งฤดี รัตนวิไล, 2559:87) ซึ่งจะเป็นการเน้นการพัฒนาการเกษตรให้มีความเข้มแข็ง ส่งผลให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

- กึ่งกนก พิทยานุคุณ, สุนทรี จรุญ และ รวีวัลย์ ภิชโยพนากุล. (2548). การบัญชีต้นทุน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดวงมณี โกมารทัต. (2554). การบริหารต้นทุน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทรงศักดิ์ ปาใจ, ณัฐติภรณ์ จินดา, สิริจันทร์ อะโนมา, สกฤตน์ ต่อมแก้ว และ ชีรลักษณ์ สัจจะวาที. (2559). ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวหอมมะลิ 105 ของเกษตรกรหมู่ที่ 6 ตำบลคือเวียง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา. เอนก ชิตเกษร. (บรรณาธิการ). การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2559, (610-623). เชียงใหม่: สำนักวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ.
- มานพ ชัยบัวคำ, กำนันบ้านโป่งศรีนคร. (2559). สัมภาษณ์, 9 มีนาคม.
- รุ่งฤดี รัตนวิไล. (2559). การใช้ประโยชน์และมูลค่าทางเศรษฐกิจของผักพื้นบ้านในตำบลคูยาศมีอำเภอสนาบชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา, วารสารธุรกิจปริทัศน์, ปีที่ 8 (1), 85-101.
- วันธนา สานุสิทธิ์ (2553). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนเชิงเปรียบเทียบของการปลูกข้าวโดยใช้สารเคมีและสารชีวภาพของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ตำบลไร่ฮ้อย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ศศิวิมล มีอำพล. (2550). การบัญชีเพื่อการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพฯ: บริษัท อินโฟไมนิ่ง จำกัด.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์.(2544).การบัญชีเพื่อการจัดการและการบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพัฒนาการบริหารธรรมนิติ จำกัด.
- สุใจ ตอนปัญญา. (2554). ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวของเกษตรกร หมู่5 ตำบลหัวดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สุรัตน์ โชคประจักษ์ชัด และคณะ. (2560). ประมวล วิเคราะห์สถานการณ์ และแนวโน้มข้าวไทย
ประจำเดือน พฤษภาคม 2558 ของสมาคมโรงสีข้าวไทย. [ออนไลน์]. ค้นวันที่ 22 มกราคม.
จาก http://www.thairicemillers.org/images/column_1457497554/nov%202015.pdf

